

Polisi Addysg Rhyw a Pherthnasoedd Ysgol Llangynnwr

Beth yw Addysg Rhyw a Pherthnasoedd yn yr ysgol?

- . Mae'n rhan o addysg bersonol a chymdeithasol.
Dyma'r ffordd y byddwn yn helpu plant i ddatblygu agweddau cyfrifol ac iach at berthnasoedd personol a deall mwy amdanynt eu hunain, eu teimladau eu hunain a theimladau pobl eraill, datblygiad corfforol ac emosiynol, bywyd teuluol a materion moesegol a chymdeithasol cysylltiedig.**

Nod

- . Cynnig rhaglen amgylcheddol a datblygiadol a fydd yn paratoi pob plentyn sydd yn ein gofal i reoli ei b/pherthynas bersonol mewn modd iach a chyfrifol; deall datblygiad corfforol ac atgenhedlu; meithrin y sgiliau, yr agweddau, y wybodaeth a'r hunan-barch a fydd yn fodd iddynt fyw bywyd hapus a chyflawn. Ysgrifennwyd y polisi hwn i gydymffurfio a'r gyfraith ynghylch Addysg Rhyw a Pherthnasoedd yng Nghymru ac mae'n cydymffurfio a'r cyfarwyddyd a gynigir yng Nghylchlythyr Cynulliad Cenedlaethol Cymru 11/02.**

. Amcanion:

- . 1.
Cynniggwybodaeth ynghylch tyfu a datblygu, llencyndod ac atgenhedlu i bob plentyn yn unol a'u hoed a'u haeddfedrwydd, ni waeth beth fo'u hil, anabledd neu ryw.**
- . 2.
Datblygu agweddau cyfrifol tu ag at eu hiechyda'ulles**

euhunain ac eraill.

- . 3. **Helpu'r plantiddodiddealleuteimladau at heimladau pobler aill a sut gellir effeithio arnynt.**
- . 4. **Ymdrin â phryderonachamsyniadau'r plant ynghylch perthnasoedd yn sgil yr hyn a glywant ar y cyfryngau neu gyda ffrindiau.**
- . 5. **Cynnigarweiniad adiogelu'r plantrhagprofiadau rhywiol nas dymunir gan gynnwys defnyddio'r rhyngwyd, ymdrin â phwysau gan gyfoedion neu aflonyddu arall (gan gynnwys dysgu lle mae cael cymorth).**
- . 6. **Helpu'r plantiddysgu am gyfeillgarwch, teuluoedd a pherthnasoedd eraill a gwerthfawrogi a pharchu ffrindiau a theuluoedd fel ffynhonnell serch a chariad.**
- . 7. **Dysgu am berthnasoedd ynghyswllt gwerthoedddein cymdeithas.**
- . 8. **Helpu'r plant idderbyn mwy o gyfrifoldeb droseu pend erfyniadau a'u gweithredoedd a meithrin hyder a hunan-barch.**
- . 9. **Dysgu am arferion glendid personol a derbyn cyfrifoldeb cynyddol dros eu lles corfforol wrth symud tuag at lencyndod.**

- . 10. Creu awyrgylch lle mae plant yn teimlo'n ddiogel ac yn barod i holi cwestiynau a dysgu am faterion sensitif yng nghwmni oedolion y gallant ymddiried ynddynt.
- . 11. Cynnig cyfleoedd i drafod materion sensitif yn agored mewn amgylchedd cefnogol a chyfarwydd er mwyn helpu disgyblion i wneud dewisiadau iach.
- . 12. Creu cysylltiadau rhwng ein disgyblion ag asiantaethau allanol priodol e.e. y nyrs ysgol, meddygon teulu a gwasanaethau iechyd rhyw.
- . Sut byddwn ni'n gwneud hyn yn yr ysgol?
- . Byddwn yn cyflawni'r amcanion uchod drwy wneud gwaith sy'n cyd- fynd â'n pynciau neu'n themâu ac fe'u cynigir i bob disgybl waeth beth fo'i hil, rhyw neu anabled. Mae datblygu sgiliau cyfathrebu da yn rhan bwysig o addysg rhyw a pherthnasoedd a bydd y gwaith hwn yn rhan o sawl gweithgaredd yn ogystal â gwersi Cymraeg a Saesneg. Mae gwyddoniaeth yn ymdrin â llawer o wybodaeth a dealltwriaeth. Gwneir llawer o'r gwaith yn ystod Amser Cylch neu yn ystod ein gwersi SEAL. Mae datblygu hunan-barch a pharch at eraill yn rhan annatod o'r holl waith a wneir yma.
- . Ond nid cyfrifoldeb yr ysgol yn unig yw addysg rhyw a pherthnasoedd. Byddwn yn cydweithio'n agos a rhieni a gweithwyr iechyd a byddwn yn cysylltu'r gwaith a materion eraill fel addysg am gyffuriau

ac alcohol, ysmegu a bwyta'n iach.

- . Cynllunio'r gwaith:
- . Nyrs yr ysgol fydd yn gyfrifol am ddysgu addysg rhyw a pherthnasoedd. Byddwn yn cydymffurfio ag argymhellion Fframwaith ABCh Cymru a chyfarwyddyd Cynulliad Cenedlaethol Cymru yng Nghylchlythyr 11/02 - 'Addysg Rhyw a Pherthnasoedd mewn Ysgolion'.
- . Cofnodir cynnwys y rhaglen ABCh drwy gyfrwng y drefn gynllunio arferol, gan ddechrau pan ddaw'r plant i'r ysgol am y tro cyntaf a datblygu wrth iddynt dyfu gan ddefnyddio deunydd a chynnwys sy'n addas i anghenion y disgyblion.
- . Ateb cwestiynau'r disgyblion
- . Ein polisi yw bod plant yn cael eu hannog i ofyn cwestiynau am bob agwedd ar eu haddysg. Pan fo athrawon yn ymdrin â chwestiynau am ryw a pherthnasoedd byddant yn arfer barn broffesiynol ac yn cynnig atebion sy'n briodol i oed ac aeddfedrwydd y plentyn neu'r plant eraill a allai fod yn gwrando.
- .
- . Fel rhan o'n rhaglen Addysg Rhyw a Pherthnasoedd byddwn yn trafod nifer o faterion sensitif a'n disgyblion. Os bydd gan rieni bryderon ynghylch y materion hyn, ein polisi yw trafod ein hymagwedd a thawelu meddyliau rhieni y caiff yr holl faterion eu gosod yng nghyd- destun serch a chariad,

hunan-barch a pharchu eraill.

. HIV/AIDS

- . Ysgolion Cynradd - bydd y disgyblion yn dysgu o oedran cynnar iawn y gellir trosglwyddo germau drwy gyffwrdd â gwaed neu wrin. Dysgir arferion hylendid syml er mwyn atal heintiau rhag lledu. Bydd hyn yn cynnwys rhoi plasteri dros gytiau, peidio â chyffwrdd â chlwyfau neu grafiadau (gan adael i'r athro / athrawes ddelio â'r rhain tra'n gwisgo menig plastig) a glanhau hylif a gollir gan ddefnyddio diheintydd tra'n gwisgo menig plastig. Yn achos plant bach, yr athro / athrawes fydd yn delio'n uniongyrchol â'r materion hyn. Pan fydd yn briodol byddant yn dysgu mwy am germau a rhai o'r clefydau a achosir ganddynt.**

. Cyfrinachedd

- . HIV/AIDS - nid oes angen i unrhyw ddisgybl na rhiant ddatgelu bod gan ddisgybl HIV cyhyd ag y cedwir at y rheolau o ran hylendid. (Os bydd disgybl o'r fath mewn ysgol byddai'r risg o ddal germau cyffredin megis annwyd oddi wrtho lawer yn fwy na'r risg y gallai heintio eraill â HIV. Pe byddai statws HIV disgybl yn hysbys byddai'r goblygiadau cymdeithasol yn niweidiol i'r disgybl unigol ac i'r ysgol).**
- . Dylai athrawon a disgyblion fel ei gilydd fod yn ymwybodol na ellir cadw'r holl wybodaeth a ddatgelir yn gyfrinach a hynny mewn sefyllfaoedd lle gallai cadw cyfrinachedd achosi perygl i'r**

disgybl neu i berson arall. Os bydd disgybl yn datgelu unrhyw wybodaeth sy'n berthnasol i gam-drin plant yn rhywiol neu mewn unrhyw ffordd arall, mae rhaid dilyn y weithdrefn amddiffyn plant sydd ar waith yn yr ysgol. Bydd hyn o reidrwydd, yn golygu rhoi gwybod i oedolion eraill. Bydd angen i athrawon egluro hyn i'r disgyblion mewn ffordd mor sensitif â phosibl.

- . Y rheol, yn syml, yw: peidiwch byth ag addo cyfrinachedd.
- . Mewn achosion lle nad yw diogelwch plentyn mewn perygl ond bernir bod angen trosglwyddo gwybodaeth er lles y disgybl, bydd yr athro / athrawes dan sylw yn trafod y mater a'r disgybl yn gyntaf gan nodi pwy y dylid hysbysu a'r hyn a allai ddigwydd o ganlyniad. Lle bo'n bosibl, anogir disgyblion i geisio cymorth eu rhieni yn y lle cyntaf.
- . Ymwelwyr ac asiantaethau allanol:
 - . Croesewir cymorth gan asiantaethau allanol all ein helpu i gyflawni ein hamcanion. Yn arbennig, croesewir cymorth gan y Nyrs Ysgol sy'n ein helpu i ddatblygu adnoddau a siarad a'r plant am lencyndod. Dilynwn y canllawiau isod wrth gynnwys ymwelwyr yn y rhaglen.
 - . Arfer da defnyddio ymwelwyr fel rhan o'r rhaglen
 - . Mae arferion da yn argymhell bod athrawon yn defnyddio arbenigedd mewn unrhyw faes o'r rhaglen ABCh os oes modd. Mae'r canllawiau canlynol ynghylch arferion da yn berthnasol pan

fo ymwelwyr yn cyfrannu at raglen yr ysgol:

- . 13 cymerir gofal wrth wahodd ymwelwyr i'r ystafell ddosbarth er mwyn sicrhau nad yw eu barn yn groes i bolisi'r ysgol neu'r AALI ac na fydd y farn a fynegir ganddynt yn tramgwyddo ar unrhyw ddisgybl na theulu.
- . 14 bydd angen cynllunio'n ofalus ar y cyd rhwng yr ymwelwyr a'r athro/awes.
- . 15 bydd yr athro/athrawes yn bresennol bob amser yn ystod yr ymweliad er mwyn sicrhau parhad, gwerthuso effeithiolrwydd yr ymweliad a derbyn cyfrifoldeb dros y plant yn ystod yr ymweliad.
- . 16 bydd ymwelwyr yn ymwybodol o bolisi iechyd a diogelwch yr ysgol.
- . 17 gwneir gwaith rhagarweinol/dilynol gyda'r dosbarth wedi i'r
 - . ymwelydd adael, er mwyn manteisio i'r eithaf ar effaith yr ymweliad.
- . Adnoddau
 - . Ein polisi yw defnyddio adnoddau o ansawdd uchel, sy'n gyfredol, yn addas i fechgyn ac i ferched ac oed ac aeddfedrwydd ein disgyblion a bydd yr adnoddau hyn yn ddwyieithog lle bynnag y bo modd.
- . Rhieni:
 - . Croesewir cyfraniadau rhieni o ran datblygu a

darparu'r rhaglen hon. Rydym yn sylweddoli bod gan rieni'r hawl i dynnu eu plant o'r rhaglen os ydynt yn dymuno ac y mae'n bolisi i drafod y rhaglen a rhieni sydd ag unrhyw bryderon. Fodd bynnag, rydym yn atgoffa'r rhieni fod llawer o gynnwys y rhaglen ym mlynnyddoedd olaf yr ysgol iau yn rhan o'r cwrs gwyddoniaeth ac felly ni ellir tynnu plant o'r dosbarthiadau hyn.

- . Pan drafodir llencyndod a glendid personol yn y dosbarthiadau hyn, byddwn yn ysgrifennu at rieni'r plant cyn ymweliad Nyrs Ysgol fel y gallant drafod y mater gyda'u plant ac ateb unrhyw gwestiynau a allai godi.**

.

- . Monitro a gwerthuso:**
- . Bydd y Cydgysylltydd ABCh yn gyfrifol am fonitro a gwerthuso'r rhaglen addysg rhyw a pherthnasoedd yn yr un modd a phob pwnc arall. Adolygir y polisi yn rheolaidd gan y llywodraethwyr.**